

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๕๐๔/ว ๒๑๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การกำหนดวันสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นวันรัฐพิธี

เรียน รอง-นรม., รัฐ-นร., กระทรวง, กรม, ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ด่วนมาก ที่ นร ๐๑๐๔/๒๑๕๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔
๒. สำเนาหนังสือราชบัณฑิตยสถาน ด่วนมาก ที่ รด ๐๐๐๒/๓๕ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔

ด้วยคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เสนอเรื่อง การกำหนดวันสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นวันรัฐพิธี มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งราชบัณฑิตยสถานได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย พลังงาน ระบบราชการและการประชาสัมพันธ์) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานกรรมการ ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ แล้ว มีมติเห็นควร นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑. กำหนดให้วันที่ ๒๕ เมษายน ของทุกปีเป็นวันคล้ายวันสวรรคตสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นวันรัฐพิธี แทนวันจันทร์ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๖ โดยให้มีการวางพวงมาลาสักการะ และไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ

๒. กำหนดให้วันที่ ๑๕ มกราคม ของทุกปีเป็นวันยุทธหัตถี เป็นวันรัฐพิธีแทนวันที่ ๒๕ มกราคม ของทุกปี โดยให้มีการวางพวงมาลาสักการะ และไม่ถือว่าเป็นวันหยุดราชการ

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ลงมติอนุมัติ ตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๗ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๔ วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ ทั้ง ๒ ข้อ

จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๔-๓๒๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๖๔

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๑๐๘/ ๒๕๕๗

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ กันยายน ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดวันสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๘๐
ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือ ของนายประเสริฐ ณ นคร ด่วนมาก ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๘

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ กำหนดให้วันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๖ ของทุกปีเป็นวันคล้ายวันสวรรคตสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ ทั้งนี้ ให้สำนักนายกรัฐมนตรีประกาศวันที่ตามปฏิทินสุริยคติให้ตรงกับวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๖ ในทางจันทรคติ (ทำนองเดียวกับการกำหนดวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา ซึ่งจะไม่ตรงกัน ในแต่ละปี) นั้น

ในการประชุมคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๘ พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วเห็นว่าคนไทยปัจจุบันเคยชินกับวันทางสุริยคติ และไม่ค่อยรู้จักหรือพูดถึงวันขึ้นแรมทางจันทรคติกันแล้ว วันทางจันทรคติจะตรงกับวันสุริยคติวันที่เท่าใด ในแต่ละปีก็ต้องรอโหรคำนวณแล้วประกาศให้ทราบ ดังนั้น วันสำคัญของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชสมควรใช้เป็นวันทางสุริยคติจะเหมาะสมกว่า ในการนี้ได้มอบหมายนายประเสริฐ ณ นคร ราชบัณฑิตคำนวณแล้ว ปรากฏผลดังนี้

๑. วันเสด็จสวรรคต ทางจันทรคติ คือ วันจันทร์ เดือน ๖ ขึ้น ๘ ค่ำ จ.ศ. ๙๖๗ ตรงกับวันจันทร์ที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๑๔๘

๒. วันที่ทรงกระทำยุทธหัตถีชนะราชศัตรูหรือวันยุทธหัตถี ทางจันทรคติ คือ วันจันทร์ เดือน ๒ แรม ๒ ค่ำ จ.ศ. ๙๕๔ ตรงกับวันจันทร์ที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๑๓๕

/คณะกรรมการ...

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ จึงมีมติเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา
ดังนี้

๑. กำหนดให้วันที่ ๒๕ เมษายนของทุกปีเป็นวันคล้ายวันสวรรคตสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ

๒. ประกาศให้วันที่ ๑๘ มกราคม เป็นวันยุทธหัตถี

อนึ่งการประกาศให้วันที่ ๑๘ มกราคม เป็นวันยุทธหัตถี จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยที่ถูกต้อง และจะไม่ส่งผลกระทบต่อวันที่ ๒๕ มกราคม ซึ่งเป็นวันกองทัพไทย เพราะว่ากองทัพสามารถจะแสดงความรำลึกถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่ทรงกระทำยุทธหัตถีชนะได้อยู่แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๕๔๗๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๓๒๒

๑๘ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง การคำนวณวันสำคัญของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

เรียน ท่านประธานกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โลกประวัติศาสตร์ เล่มที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๔๘

ตามที่ท่านประธานฯ ขอทราบวันยุทธหัตถีและวันเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ข้าพเจ้าขอเรียนว่า

๑. วันเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระนเรศวรฯ ทางจันทรคติ คือ วันจันทร์ เดือน ๖ ขึ้น ๘ ค่ำ จ.ศ. ๙๖๗ ตรงกับวันจันทร์ที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๑๔๘ พลดารองตรีภูษาดิ เพื่อกศกนร์ ก็ได้คำนวณไว้ตรงกับข้าพเจ้า

เราสองคนเห็นพ้องต้องกันว่า เราควรยึดวันทางสุริยคติเป็นเกณฑ์ เพราะคนไทยปัจจุบันเคยชินกับวันทางสุริยคติ และไม่ค่อยพูดถึงวันขึ้นแรมทางจันทรคติกันแล้ว อนึ่ง วันทางจันทรคติจะตรงกับวันที่เท่าใดในปีต่อ ๆ ไป ก็จะต้องรอโหรคำนวณแล้วประกาศให้คนทั่วไปทราบเสียก่อน ตัวอย่างเช่น คนทั่วไปจะไม่ทราบว่าวันขึ้น ๘ ค่ำเดือน ๖ ปีนี้ตรงกับวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่จะตรงกับวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ และปีต่อ ๆ ไปตามเกณฑ์ของโหรผู้ทำปฏิทินปัจจุบันจะอยู่ระหว่างวันที่ ๑๘ เมษายนถึงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม

เมื่อวันเสด็จสวรรคตของสมเด็จพระนเรศวรฯ ตรงกับวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๑๔๘ จึงควรกำหนดวันที่ ๒๕ เมษายนของทุกปีเป็นวันที่ระลึกถึงวันเสด็จสวรรคต

๒. วันยุทธหัตถี คือวันจันทร์ เดือน ๒ แรม ๒ ค่ำ จ.ศ. ๖๕๔ ตรงกับวันจันทร์ที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๑๓๕ นายฉันทิชย์ กระแสสินธุ์ คำนวณคิดว่าตรงกับวันที่ ๒๕ มกราคม เพราะการคำนวณต้องเทียบกับวันหลักคือ วันเถลิงศก เปลี่ยนจุลศักราช ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๕ เมษายนเป็นส่วนใหญ่ มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๓ มาจนถึงปัจจุบัน และตรงกับวันที่ ๑๖ เมษายนในบางปี

เนื่องจากปฏิจุลศักราชชาวต่างประเทศตามปฏิทินสากล เมื่อจุลศักราช ๑ วันเถลิงศกตรงกับวันที่ ๒๒ มีนาคม ค่อมเถียนเป็น ๒๓, ๒๔, ๒๕ ฯลฯ มีนาคม มาจนถึงปียุทธหัตถี จ.ศ. ๙๕๔ วันเถลิงศกตรงกับวันพฤหัสบดีที่ ๙ เมษายน นายฉันทิชย์กล่าวว่า วันเถลิงศกเป็นวันพฤหัสบดี แต่คิดว่าตรงกับวันที่ ๑๖ เมษายนเหมือนในปัจจุบัน จึงคำนวณวันยุทธหัตถีถ้าความจริงไป ๗ วัน เรื่องนี้หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้คำนวณไว้ก่อนนายฉันทิชย์กว่า ๓๐ ปีว่า วันยุทธหัตถีตรงกับวันที่ ๑๘ มกราคม ข้าพเจ้าและพลตรี ภูษาดิ คำนวณว่าตรงกับ ๑๘ มกราคมเช่นเดียวกัน หม่อมหลวงปิ่นยังได้ไปที่คราวครว ไก่เจ้าหน้าที่หมุน ดวงดาวต่าง ๆ ในสุริยจักรวาลถ่วงน้ำหนักกลับไปตรงกับวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๑๓๕ ก็เห็นได้ว่า พระ

จันทร์เริ่มแหงไปเล็กน้อยสมกับที่เป็นวันแรม ๒ ค่ำ ถ้าเป็นวันที่ ๒๕ มกราคม จะเห็นพระจันทร์แหงไป
ค่อนข้างพระจะเป็นแรม ๓ ค่ำไปแล้ว

ทุก ๕ ปีถึง ๑๐ ปี จะมีผู้ร้องเรียนไปในวัง ไปที่กระทรวงศึกษาธิการ และที่คณะกรรมการ
ชำระประวัติศาสตร์ไทย ขอให้แก้วันกองทัพบกจาก ๒๕ มกราคมเป็น ๑๙ มกราคม ข้าพเจ้าในนามคณะ
กรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย ได้ชี้แจงไปทุกครั้ง ว่าวันยุทธหัตถีตรงกับวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๑๓๕
จริง แต่กองทัพบกจะถือวันที่ ๒๕ มกราคมเป็นวันกองทัพบก ก็เป็นเรื่องของกองทัพบก คนอื่นจะไปยุ่ง
ด้วยได้อย่างไร และในวันกองทัพบก ทหารอยากจะทำอะไรก็ทำ เช่นไปเที่ยวเล่นที่ทรงกระเทียมยุทธหัตถี
ชนะก็ระลึกถึงได้ แต่ไม่ควรอ้างว่า วันที่ ๒๕ มกราคมเป็นวันยุทธหัตถี เพราะถ้าอ้างเช่นนั้นจะเป็น
สาเหตุให้มีผู้ร้องเรียนทักท้วงมาอีก

พร้อมนี้ได้แนบบทความเรื่องการคำนวณวันสำคัญๆ ซึ่งลงในโลกประวัติศาสตร์ เล่มที่ ๑
พ.ศ. ๒๕๔๘ หน้า ๓๑ - ๓๖ เพื่อแสดงสูตรที่ใช้คำนวณว่า

๑. วันยุทธหัตถีตรงกับวันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๑๓๕
๒. วันประกาศอิสรภาพตรงกับวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๔
๓. วันเสด็จขึ้นเสวยราชย์ตรงกับวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๑๓๓
๔. วันเสด็จสวรรคตตรงกับวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๑๔๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ.

๙๙๑๐๑๕ นพต.

(นายประเสริฐ ณ นคร)

ราชบัณฑิต

กรรมการเอกลักษณ์แห่งชาติ

ด่วนมาก

ที่ รด ๐๐๐/๒/ ๓๕

ราชบัณฑิตยสถาน

ในพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดวันสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นวันรัฐพิธี

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือด่วนมาก สำนักเลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่ นร ๐๕๐๔/ว(ล)๑๕๕๑๖ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง ท่านขอให้ราชบัณฑิตยสถานเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เสนอเรื่อง การกำหนดวันสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นวันรัฐพิธี เพื่อประกอบการพิจารณาโดยด่วน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ราชบัณฑิตยสถานขอเรียนว่า เห็นด้วยกับการที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เสนอคณะกรรมการวัฒนธรรมพิจารณา กำหนดให้วันที่ ๒๕ เมษายนของทุกปีเป็นวันคล้ายวันสวรรคตสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ และประกาศให้วันที่ ๑๘ มกราคม เป็นวันยุทธหัตถี เนื่องจาก ศ. ดร.ประเสริฐ ณ นคร ราชบัณฑิต สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ประเภทประวัติศาสตร์ สาขาวิชาโบราณคดี ได้ยืนยันวันสำคัญของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชว่า

๑. วันยุทธหัตถีตรงกับวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๑๓๕
๒. วันสวรรคตตรงกับวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๑๔๘

จึงเรียนมาเพื่อทราบ.

ขอแสดงความนับถือ

(นางจันทนา พันธุ์พัก)

เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน

กองธรรมศาสตร์และการเมือง

โทร. ๐ ๒๒๒๒๒ ๑๒๑๓, ๐ ๒๒๒๒๑ ๕๕๔๖

โทรสาร ๐ ๒๒๒๑ ๕๕๔๖, ๐ ๒๒๒๑ ๕๕๔๕

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ripub@royin.go.th